SKANSKA

UPPSALA 360

Ett Uppsala som håller ihop

Innehållsförteckning

ETT UPPSALA SOM HÅLLER IHOP **3**

UTMANINGAR I ETT UPPSALA SOM VÄXER **4**

TILLVÄXT UTAN VÄXTVÄRK 4

SOCIAL HÅLLBARHET 5

KLIMATUTMANINGEN 5

MÖTA OCH TA TILLVARA TEKNIKUTVECKLINGEN 5

ETT UPPSALA FÖR 360 000 **6**

EN STAD SOM LOCKAR 6

EN ÄN MER INTEGRERAD DEL AV HUVUDSTADSREGIONEN 7

EN STAD SOM HÅLLER IHOP 7

INNERSTADEN 24/7 8

EFFEKTIVA TRANSPORTER 8

DEN GRÖNA STADEN 8

LINNÉLINJEN – KOLDIOXIDNEUTRALA OCH SKATTENEUTRALA RESOR 9

VÄGEN FRAMÅT **10**

OFFENSIVA INVESTERINGAR I INFRASTRUKTUR 10

SMARTA OCH HÅLLBARA SAMARBETEN 10

FLER FINANSIERINGSLÖSNINGAR 11

PROAKTIV PLANERING 11

FYRSPÅRSFÖRHANDLINGEN 11

UPPSALA 360

Uppsala 360 är Skanskas vision för hur Uppsala kan utvecklas under de kommande decennierna. Med visionen som utgångspunkt ser vi fram emot att kunna bjuda in till och delta i kreativa diskussioner om stadens utveckling vid seminarier, rundabordssamtal och enskilda möten med kommunen, politiken, närings- och föreningslivet och givetvis Uppsalaborna.

Titeln på visionen, Uppsala 360, är flerbottnad. Den syftar på att vi på Skanska ser ett Uppsala med 360 000 invånare framför oss. Men framför allt fångar siffran 360 själva kärnan i vår vision – att alla delar av Uppsala ska utvecklas, att utvecklingen ska vara hållbar i alla hänseenden, att utvecklingen måste drivas gemensamt av alla i staden och i nära samarbete med övriga aktörer i huvudstadsregionen.

En hel cirkel är 360 grader. Uppsala 360 är en vision som bygger på Skanskas helhetssyn på stadsutveckling. Som en bonus passar cirkelreferensen också extra bra in på den konkreta kollektivtrafiklösning som vi föreslår – Linnélinjen.

Vi kommer regelbundet framöver presentera fler konkreta förslag på hur olika utmaningar kan lösas i Uppsala. Diskussionen om stadsutveckling måste hållas levande, hela tiden. Det finns inget slutmål. Ett hållbart Uppsala behöver utvecklas – varje dag.

PRODUKTION: PAUES ÅBERG COMMUNICATIONS.
BILD SID 4: © PAULIUS MALINOVSKIS.

Ett Uppsala som håller ihop

Uppsala växer, snabbt. Under de kommande 30 åren kan Uppsala växa med uppemot 150 000 invånare. En så kraftig tillväxt skapar betydande utmaningar. Stora investeringar måste göras för att möta de ökande behoven av bostäder, arbetsplatser, samhällsservice och transporter – samtidigt som hela staden måste utvecklas hållbart såväl ur klimatperspektiv som i socialt hänseende.

På Skanska ser vi att Uppsala har unika förutsättningar att möta dessa utmaningar. Den kanske viktigaste förutsättningen är Uppsalas fysiska läge med närheten till Stockholm och världen. Här är nära till kunskap, här finns en nyfikenhet på det nya, kombinerat med en respekt för historien. Staden har en tydlig identitet som skapar en grogrund för samarbete. Uppsala är en stad som präglas av livskvalitet, där alla som bor och arbetar känner gemenskap, och som besökaren återkommer till.

I den här visionen målar vi upp en bild av hur ett Uppsala med 360 000 invånare kan se ut, och hur vi tillsammans kan nå dit. De viktigaste åtgärderna är:

- **Stadsutveckling med fokus på täthet och närhet:** Uppsala kan växa mycket genom förtätning där nya områden länkar ihop stadsdelar som i dag är isolerade. Den täta staden, med en blandad bebyggelse där bostäder med olika upplåtelseformer och olika prislägen blandas med arbetsplatser och service, skapar förutsättningar för effektiva transporter, ett levande stadsliv, fler möten, en starkare gemenskap och ökad mångfald – ett Uppsala som håller ihop. Ett Uppsala för alla.
- **Offensiva investeringar i kollektivtrafik:** När nya områden exploateras, eller befintliga områden planeras om, är det vanligt att utbyggnad av kollektivtrafik sker först efter att bostäder och arbetsplatser färdigställts. Men infrastruktursatsningar kan också användas för att driva tillväxt och skapa exploateringspotential på mark som annars inte hade varit lika attraktiv. Sådana offensiva investeringar menar vi har stora möjligheter att bidra till ett Uppsala som är tätare, där stadsdelarna tydligare hänger ihop med varandra. Även Uppsalas länk till Stockholm måste förstärkas genom den viktiga utbyggnaden av fyra spår mellan städerna.
- **Proaktiv planering och samarbete:** Redan i dag finns en pågående dialog mellan invånare, näringsliv, civilsamhälle och offentliga aktörer om hur det hållbara Uppsala ska formas. Det är initiativ som måste fortsätta och förstärkas. Att tidigt planera för det som kan kännas som en avlägsen framtid är en nyckel till ett bättre resultat i slutändan. Med beredskap för att snabbt möta etableringsförfrågningar från nationella och internationella företag och organisationer, har Uppsala goda möjligheter att bli en stark, tillväxtdrivande del av huvudstadsregionen.

Den här visionen är startskottet för det vi kallar Uppsala 360. Med utgångspunkt i visionen vill vi bjuda in till och delta i samtal om stadens utveckling. Vi kommer regelbundet att diskutera och presentera konkreta förslag och lösningar på specifika utmaningar som vi ser i Uppsala. Vår första konkreta lösning finns med i den här visionen, en tvärgående kollektivtrafiklösning som är både skatteneutral och koldioxidneutral. Linnélinjen är smart och nytänkande, med en tydlig blinkning till historien. Precis som Uppsala i sin helhet.

Pierre Olofsson, vd, Skanska Sverige AB

Utmaningar i ett Uppsala som växer

Befolkningen i Uppsala har vuxit snabbt under de senaste 50 åren, och befolkningstillväxten ser ut att fortsätta. Fram till år 2050 beräknar Uppsala kommun att befolkningen kommer att växa från dagens dryga 210 000 till omkring 340 000 invånare. Det innebär i snitt nästan fyra tusen nya Uppsalabor – varje år.

Att över huvud taget skapa förutsättningar för en sådan befolkningstillväxt är en tuff utmaning. Vi på Skanska är dock övertygade om att det inte bara är möjligt, utan att ribban måste läggas högre. Genom att bevara och förstärka de egenskaper som gör Uppsala attraktivt, och utveckla de stadsmiljöer som är i behov av förändring, är ett Uppsala med 360 000 invånare fullt tänkbart redan innan år 2050. På Skanska ser vi särskilt fyra utmaningar som måste mötas för att möjliggöra denna utveckling.

Tillväxt utan växtvärk

Ett Uppsala som ska växa med mer än 70 procent under de närmaste 35 åren kräver stora proaktiva satsningar, både nyinvesteringar och reinvesteringar. Det handlar om bostäder, arbetsplatser, skolor, kultur- och idrottsanläggningar, kollektivtrafik, teknisk infrastruktur och mycket mer. För att klara av att finansiera investeringarna ansvarsfullt och långsiktigt kommer det att krävas nya lösningar och ökad samverkan mellan offentliga och privata aktörer.

Goda pedagogiska miljöer ska vara en självklarhet för alla barn i Uppsala, och effektiva transporter behöver vara tillgängliga i alla stadsdelar, nya som gamla. Att i Uppsala, där byggtakten redan är hög, ytterligare öka takten är en utmaning som omfattar många aspekter – från snabbare planeringsprocesser och högre byggkapacitet till den hänsyn som måste visas Uppsalabornas vardag.

Social hållbarhet

Samtidigt som det är viktigt att bygga snabbt och med hög kvalitet är det helt avgörande att bygga *rätt*. Socialt hållbar stadsutveckling skapar förutsättningar för god hälsa, tillgänglighet, trygghet och möten mellan människor. Konkret innebär det bland annat att motverka bostadssegregation, säkerställa ett varierat utbud av allt från nöjen till samhällsservice i hela staden och effektiva transportlösningar. För att Uppsala ska vara en attraktiv stad måste alla samhällsaktörer hjälpas åt att både tänka snabbt, och tänka socialt hållbart.

Klimatutmaningen

I klimat- och miljöpolitiken på nationell nivå är visionen att Sverige år 2050 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser. I Uppsala är målet för kommunens verksamhet ännu tuffare satt. Till år 2050 ska utsläppen av växthusgaser ha minskat till under noll, kommunverksamheten ska alltså vara klimatpositiv. Lika hög bör ambitionsnivån vara för hela stadens utveckling. Det kommer bland annat kräva energieffektiva byggnader, fossilfria transporter, elproduktion helt baserad på fossilfria energikällor och effektiv avfallshantering.

Möta och ta tillvara teknikutvecklingen

Digitaliseringen skapar en global marknad för produkter och tjänster, och öppnar möjligheter till distansarbete som förändrar arbetsmarknaden. Hushållen står inför en revolution när allt fler apparater och funktioner blir uppkopplade och automatiserade. Transportmönster för personer och gods kommer att skifta, likaså kraven på utformningen av bostäder och arbetsplatser vilket innebär att stadsutvecklingen kommer att behöva präglas av mycket flexibilitet.

Eldrift av fordon väntas inom kort ersätta fossila bränslen och tekniken kring solenergi blir allt effektivare. Stora framsteg görs kring klimatsmarta bostäder. Genom att ta till vara de möjligheter som teknikutvecklingen för med sig kan Uppsala växa både snabbt och hållbart.

"En stad som lockar
och som håller ihop."

Ett Uppsala för 360 000

Vår vision för Uppsala tar avstamp i hur staden ser ut med 360 000 invånare. Visionen beskriver hur Uppsala, både i stort och smått, har utvecklats sedan 2010-talets mitt för att kunna ha vuxit med 150 000 människor.

En stad som lockar

Att Uppsala vuxit kraftigt har flera förklaringar. Delvis beror det på att hela Sveriges befolkning har ökat med mer än två och en halv miljoner invånare sedan 2010-talets mitt, ett resultat av både ökad inflyttning från andra länder, längre medellivslängd och höga födelsetal. Fler och fler har valt att bosätta sig i städer, och huvudstadsregionen är särskilt populär. Urbaniseringen är en utvecklingstrend som bejakats, särskilt eftersom tät bebyggelse skapar goda förutsättningar för ett hållbart samhälle med minskade resebehov och effektiva investeringar i infrastruktur, bostäder och samhällsservice.

Den snabba tillväxten i just Uppsala förklaras framför allt av att staden i sig själv har många egenskaper som attraherar. Som en del av huvudstadsregionen har Uppsalaborna tillgång till Sveriges största och bredaste arbetsmarknad. Uppsala har haft en särskilt stark tillväxt av kunskapsintensiva verksamheter inom life science, clean tech och it. Som ett resultat av gemensamt arbete från kommunen, mark- och fastighetsägare och näringslivet har flera stora life science-företag, med ursprung både i Uppsala och utomlands, valt att förlägga sina huvudkontor och forskningsanläggningar i Celsiusstaden, en ny stadsdel som vuxit fram mellan Bergsbrunna och Fyrislund. Här har också ett antal multinationella it-företag etablerat sig. De större företagen fungerar som katalysatorer för en levande startup-scen.

Närheten till, och samarbetet med, universitetens kompetens är en viktig förklaring till Uppsalas starka företagsklimat som präglas av innovation. Universiteten har också gynnats, många svenska och internationella studenter lockas av möjligheterna som en utbildning i världsklass och ett näringsliv i framkant skapar.

Många arbetar även inom besöksnäringen. Uppsala har klättrat på listan över landets mest

populära turistmål, men framför allt är Uppsala Sveriges största mötesstad. Kombinationen av småstadskänsla och storstadsutbud med närheten till Arlanda och Stockholm lockar konferensdeltagare från hela Sverige och Europa.

Tillväxten förklaras också av möjligheterna till ett gott liv, vid sidan av arbetet. Den täta staden med nollutsläpp av växthusgaser, en levande innerstad och nya kärnor för service och handel utanför innerstaden skapar förutsättningar för en vardag som inte bara går ihop – den präglas av livskvalitet.

En än mer integrerad del av huvudstadsregionen

Uppsala och Stockholm utgjorde redan under tidigt 2000-tal en gemensam arbetsmarknadsregion. Genom utbyggnaden av järnvägen mellan Uppsala och Stockholm till fyra spår som inleddes år 2020 knöts städerna än närmare varandra. Med avgångar var tionde minut är transportkapaciteten på sträckan nästan lika stor som på flera av tunnelbanelinjerna inne i Stockholm. De fyra spåren rymmer både fåstoppståg med en restid under 30 minuter och flerstoppståg som stannar i ett flertal orter som expanderat kraftigt tack vare nya stationslägen. Längs järnvägen har fler än 100 000 bostäder kunnat byggas och kopplingen från de båda städerna till Arlanda har förstärkts. Uppsala och Stockholm är på god väg att växa ihop med sammanhängande bebyggelse hela vägen mellan de två städerna. I huvudstadsregionen, med drygt 3,5 miljoner invånare, utgör Uppsala tillsammans med Stockholm en kärna för tillväxten. I regionen ingår även Västerås, med 200 000 invånare. Genom den nya Arosbanan, järnväg mellan Uppsala och Enköping, har pendlingen från länets sydvästra delar och Västmanland förstärkts.

En stad som håller ihop

I takt med att Uppsalas befolkning sedan 2010-talet vuxit med 150 000 invånare har över 75 000 nya bostäder byggts och runt 80 000 nya jobb skapats. Genom en medveten strategi att förtäta staden och skapa fyra tydliga kärnor med stadsbebyggelse utanför innerstaden har Uppsala inte vuxit utåt, ”på bredden”. I stället har många av de tidigare ganska isolerade stadsdelarna vuxit ihop. Resultatet är en tätare och mer integrerad stad.

Nåntuna, Sävja och Bergsbrunna har läkts ihop runt den nya järnvägsstationen i Bergsbrunna och utvidgningen av Boländerna, Fyrislund och Uppsala Business Park söderut, den nya Celsiusstaden. Den företagstäta stadsdelen har bidragit till ett naturligt resmönster från Bergsbrunna mot Fyrislund för pendlare från hela fyrspårsträckningen som avlastar resecentrum i innerstaden. Bergsbrunna är en urban ”stad-i-staden”, med över 30 000 invånare och lika många arbetsplatser, och präglas av närheten till de många startup-företagen som frodas i Uppsala Business Park.

I Södra staden och in mot innerstaden har stora investeringar i bostäder, Science Park och annan utbyggnad av universiteten och kringverksamheter skapat en sammanhållen stadsstruktur. I området har mycket vikt lagts vid att fysiskt bygga in synergier och mötesplatser mellan forskning och näringsliv. Rudbäck Science Center, som byggts i det gamla sjukhuset i Ulleråker, är ett populärt besöksmål för alla åldrar. I Västsala har en nod för service och handel utvecklats kring den nya järnvägsstationen i Librobäck och skapat en stadsdel som vuxit ihop med övriga delar av nordvästra staden, men framför allt också söderut mot Stenhagen. Närheten till Hågadalen-Nåsten, och satsningar på flera anläggningar för idrott, har gett området en hälso- och rekreationsprofil. En viktig katalysator för hälsoprofilen i stadens nordvästra delar har varit Fyrishovs utveckling till ett nationellt centrum för elitidrott.

I Gränby ligger Uppsala Eventcenter och stadsdelen präglas av kulturverksamhet och nöjen. I ett stråk in till innerstaden finns flera välbesökta konferensanläggningar, både stora och små, med olika inriktningar.

När staden rent fysiskt vuxit ihop har möjligheter även skapats för ett samhälle mellan husen som håller ihop. Det handlar både om större strukturer och detaljerna i stadsutvecklingen. En blandad bebyggelse, och blandade upplåtelseformer i stadsdelarna och även inom en och samma fastighet, har motverkat bostadssegregation. En mix av flexibelt och industriellt byggande möjliggör för människor i alla skeden av livet, med olika ekonomiska förutsättningar, att ha en bostad som passar behoven, både vad gäller yta och bostadskostnad. Den tätare staden har skapat bättre förutsättningar för effektiva transporter som underlättar möten mellan människor. Universiteten, besöksnäringen, en kosmopolitisk stadsbild och ett näringsliv som verkar på en global marknad gör Uppsala till en stad med internationell prägel.

Men det handlar också om hur staden håller ihop i det lilla, att bostadshusen har gemensamma elcyklar för de boende att dela, att öppna innergårdar är mötesplatser för umgänge, oavsett ålder, och att medbestämmandet om hur den nära boende- och arbetsmiljön utvecklas är starkt ända ned på fastighetsnivå. I många av de byggprojekt som genomförts har Uppsalabor i utanförskap getts möjlighet att utbilda sig och arbeta, något som stärkt det lokala deltagandet och engagemanget i stadens utveckling.

Innerstaden 24/7

Uppsala som helhet, och innerstaden i synnerhet, kombinerar modernitet med historia. Väster om resecentrum har den äldre bebyggelsen bevarats och skapar tillsammans med stadsträdgården, Botaniska trädgården och Fyrisån en fridfull stadsmiljö att flanera i. Domkyrkan, slottet och de gamla universitetskvarteren är populära besöksmål och i området finns många restauranger och caféer.

Väsentligt annorlunda ser det ut i de delar av innerstaden som vuxit sydöst om resecentrum, in i Boländerna. Här arbetar 45 000 människor i de moderna kontorshusen som reser sig uppemot 20 våningar höga. Blandat med arbetsplatserna har också över 20 000 nya bostäder byggts i östra innerstaden sedan 2010-talet. Blandningen mellan kontor och bostäder har skapat förutsättningar för ett myllrande stadsliv, med ett stort utbud av shopping och ett pulserande nöjesliv i fastigheternas bottenvåningar.

I innerstaden möter det personliga och intima det storslagna och internationella. Gammalt möter nytt. Flera passager bryggar över järnvägsbarriären och knyter samman innerstaden. Inom 15 minuters gångavstånd från Stora torget finns något för alla och innerstaden lever under dygnets alla timmar.

Effektiva transporter

Tätheten i Uppsala har möjliggjort ett effektivt transportsystem i hela staden. Både ett radiellt och ett tvärgående system för kapacitetsstarka och snabba elbussar, så kallat bus rapid transit-system (BRT), knyter samman de olika stadsdelarna. Från de fyra stadsnoderna går det radiella linjenätet in mot innerstaden, medan den tvärgående Linnélinjen möjliggör snabba transporter mellan stadsnoderna utanför innerstaden. Särskilt viktig är kopplingen mellan Bergsbrunna och Ultuna/Gottsunda/Sunnersta via den bro över Fyrisån som blev klar i mitten av 2020-talet. Passagen möjliggör smidiga transporter i stadens södra delar, och vidare mot Stockholm från Bergsbrunna.

De eldrivna bussarna kör i egna, reserverade körfält. Det innebär punktliga och snabba transporter. Turtätheten är hög, på flera linjer avgår bussarna var sjätte minut. På Linnélinjen är turtätheten ännu högre. Parallellt med BRT-körfälten i hela Uppsala löper avskilda snabbcykelleder, helt vigda åt det viktigaste transportmedlet i Uppsala. Både vägbanan för BRT och cykel hålls under vinterhalvåret snö- och isfria tack vare slingor med spillvärme. Förutom att det bidrar till en tillgängligare stad året om ger det också säkrare transporter.

En stor del av godstransporterna till och från Uppsala, både på väg och järnväg, går via den stora logistiknoden i östra Fyrislund. Här lastas inkommande gods om till mindre, batteridrivna lastbilar som transporterar varorna vidare till de olika stadsdelarna. Att minimera antalet stora fordon i framför allt innerstaden har varit viktigt för att ge utrymme till det radiella BRT-systemet, och inte minst också för stadsupplevelsen i sig.

?

Vad är BRT?

Bus Rapid Transit (BRT) är ett koncept för snabb och kapacitetsstark kollektivtrafik. BRT kännetecknas av bussfordon med genomtänkt design och tydlig profilering, tät och snabb trafikering i reserverade körfält och stationsliknande hållplatser. BRT-system har högre investeringskostnader och i stort sett lika höga drift- och underhållskostnader jämfört med traditionell busstrafik. I jämförelse med spårväg är BRT-lösningar väsentligt billigare både vad gäller kostnader för investering och för drift och underhåll.

Den gröna staden

Trots att Uppsala är en av Sveriges tätast bebyggda städer har invånarna god tillgång till grönska och natur- och friluftsområden. Det beror delvis på ett medvetet fokus att bygga högre för att bevara markyta för parker, men även på att stadens innergårdar planeras som gröna oaser. Längs Fyrisån finns rogivande promenadstråk medan Hågadalen-Nåsten och Lunsen är populära utflyktsmål dit alla Uppsalabor enkelt tar sig med Linnélinjen.

Uppsala är också grönt ur ett klimatperspektiv. Hela stadens behov av el tillgodoses av fossilfria energikällor, därmed är också alla eldrivna transporter helt koldioxidneutrala. Stadens täthet gör att de långa resorna är få, många väljer därför att gå, cykla eller åka kollektivt. Uppsalabornas resor är både energieffektiva och yteffektiva.

Battericentraler i varje fastighet lagrar energi som alstras av solpaneler på husens tak och längs husens väggar. Kombinerat med energieffektiva byggtekniker är merparten av alla hus närmast självförsörjande vad gäller elektricitet och uppvärmning. Materialåtervinning som gör det lätt att göra rätt är en förklaring till att Uppsala är bäst i Sverige på återvinning. Ett välutbyggt system för samordnad hantering av avfall har lett till att trafiken för insamling kunnat minskas sedan 2010-talets mitt, och att mer yta för bostäder, arbetsplatser och kommersiella lokaler kunnat bebyggas.

Linnélinjen – koldioxidneutrala och skatteneutrala resor

Uppsala har i sitt omfattande BRT-system en av Sveriges effektivaste kollektivtrafiklösningar. Systemet är uppdelat i två delar, ett radiellt linjenät för transportbehoven in och ut ur innerstaden och Linnélinjen – en tvärgående linje som knyter samman stadsdelarna utanför innerstaden.

Linnélinjen har varit en förutsättning för Uppsalas utveckling till att bli en flerkärnig stad. Den 25 km långa cirkulära sträckningen möjliggör resor mellan stadsnoderna i båda riktningarna och har bidragit till att levandegöra andra delar än innerstaden. Längs sträckningen finns totalt nio hållplatser och den längsta resan, mellan Västsala och Bergsbrunna, tar bara 18 minuter. Störst andel av resandet sker mellan de två södra stadsnoderna och upp mot Boländerna och Celsiusstaden. Den nya bron över Fyrisån kopplar samman Södra staden med Bergsbrunna som är ett nav för de som bor och arbetar där, men också för Uppsalas många in- och utpendlare. I Bergsbrunna kliver de på och av Stockholmstågen för vidare transporter till och från hemmet eller arbetsplatsen.

Att resa med Linnélinjen är i mångt och mycket som att resa med tunnelbana, men ovan jord. De tysta, förarlösa elbussarna använder helt egna körfält och har full prioritet i korsningar. Det gör att de kan hålla en hög och jämn hastighet mellan hållplatserna, att turtätheten är hög och att resorna är punktliga. Vid flera av hållplatserna kan resenärerna byta till det radiella BRT-nätet. I högtrafik avgår en buss, med plats för 110 personer, var fjärde minut. Genom att flera BRT-fordon kan köra i tät kolonn kan kapaciteten flerdubblas vid behov, exempelvis vid konserter i Uppsala Eventcenter. Det ger en stor flexibilitet i systemet.

De flesta hållplatserna är snarast att likna vid stationshus där resenärerna kan parkera sina cyklar, köpa frukost eller fika och värma sig om vintern. Några av hållplatserna är integrerade i större fastigheters bottenplan, både i Bergsbrunna, i Västsala och i Ulleråker går Linnélinjen inomhus. Alla hållplatser har plattformar för plana insteg vid varje dörrpar.

Att Linnélinjen kan köra inomhus beror på eldriften. Bussarna laddas kontinuerligt under färden tack vare solpaneler på taket och solcellsbeklädd kaross. Vid varje hållplats snabbladdas också bussarna, och eftersom all elektricitet produceras av fossilfria energikällor är Linnélinjen helt koldioxidneutral.

Förutom koldioxidneutral är Linnélinjen även skatteneutral för Uppsalaborna. Flera delar i finansieringslösningen ligger till grund för detta. Först och främst kunde investeringskostnaden när anläggningen byggdes hållas låg, mycket tack vare att en stor del av linjesträckningen följde redan befintliga vägar som kunde modifieras. Den totala investeringskostnaden för Linnélinjen understeg 2,5 miljarder kronor, och finansierades helt av det privata bolagskonsortium som byggde, och nu driver, systemet. Konsortiets finansieringskälla har i sin tur varit exploatering av mark längs sträckningen, framför allt i Västsala och Celsiusstaden. De löpande drift- och underhållskostnaderna täcks av rätten till samtliga intäkter som biljetter och hållplatsverksamheter genererar.

Vägen framåt

För att den vision som vi målat upp för Uppsala med 360 000 invånare ska bli verklighet krävs handlingskraft, kunskap, kapital och samarbete – med början i dag. På Skanska tror vi att följande åtgärder och initiativ är särskilt viktiga:

Offensiva investeringar i infrastruktur
Utbyggnad av infrastruktur innebär stora investeringar. När nya områden exploateras, eller befintliga områden planeras om, är det vanligt att utbyggnad av till exempel kollektivtrafik sker först efter att bostäder och arbetsplatser färdigställts. Utbyggnaden tillgodoser ett behov som uppstått. Men infrastruktursatsningar kan också användas för att driva tillväxt och skapa exploateringspotential på mark som annars inte hade varit lika attraktiv. Sådana offensiva investeringar har stora möjligheter att bidra till ett Uppsala som är tätare, och där stadsdelarna tydligare hänger ihop med varandra. Linnélinjen är ett konkret exempel på en infrastrukturinvestering med tillväxtdrivande potential.

Smarta och hållbara samarbeten
Över hälften av Skanskas omsättning kommer från den offentliga marknaden. Det gör att vi har stor erfarenhet av och kunskap om offentliga upphandlingar. Vilken upphandlingsform som passar bäst avgörs av projektets komplexitet, vilken kompetens som krävs och vilken funktion som efterfrågas. När komplexiteten är låg lämpar sig traditionella entreprenader bäst. Större och mer komplicerade projekt kräver fördjupad dialog och samarbete mellan flera olika aktörer. I sådana projekt är vår erfarenhet att partneringsamarbeten är en framgångsfaktor. I Uppsala ser vi att fler projekt skulle kunna upphandlas med ett större åtagande för entreprenören.

På Skanska vill vi också att upphandlingar ska innehålla höga kvalitetskrav kring miljö, social hänsyn och arbetsvillkor. Det kan till exempel handla om sysselsättningskrav som bidrar till att skapa arbete för människor i utanförskap. Vi vill gärna vara med och fortsätta arbeta med den modell för hållbarhets- och kvalitetsprogram för exploateringsområden som är under utveckling i kommunen.

Rätt upphandlingsmodell för rätt projekt och tuffa kvalitetskrav innebär hållbara lösningar och maximal samhällsnytta för pengarna.

Fler finansieringslösningar

Många av de investeringar som krävs för att utveckla Uppsala som stad kommer att behöva finansieras på i stort sett samma sätt som i dag. Ökat lokalt skatteunderlag som en följd av ökad befolkning, fler som arbetar och starkt företagande kommer att vara en viktig finansieringskälla.

När det gäller infrastruktursatsningar finns dock flera finansieringsmöjligheter med stor potential. Samverkanslösningar som gör det möjligt för pensionsfonder och andra institutionella placerare att investera i projekt är ett exempel. Utbyggnaden av både järnvägen Uppsala–Stockholm och Linnélinjen, men även investeringar i exempelvis skolor och vårdboenden, skulle kunna genomföras på detta sätt. En ökad användning av brukaravgifter och nya instrument för att realisera, beskatta eller belåna värdeökningar i mark och fastigheter är andra exempel på finansieringslösningar som med fördel kan nyttjas.

Proaktiv planering

I Uppsala finns en pågående dialog kring stadsutveckling mellan många olika aktörer. Det är initiativ som måste fortsätta och förstärkas. Att tidigt planera för viktiga förändringar är en nyckel till stark och hållbar tillväxt. Som ett konkret exempel behöver det finnas beredskap för att snabbt möta etableringsförfrågningar från nationella och internationella företag och organisationer, bland annat genom färdiga, tillräckligt allmänt hållna, detaljplaner.

Fyrspårsförhandlingen

Fyra spår mellan Uppsala och Stockholm är en av de mest angelägna investeringarna för hela huvudstadsregionen, och även för tågtrafiken generellt i norra Sverige. Den modell som använts för tunnelbaneutbyggnaden i Stockholm (Stockholmsförhandlingen), och som även skalats upp till att användas för höghastighetsjärnväg och kollektivtrafikinvesteringar i storstäderna (Sverigeförhandlingen), skulle kunna vara en möjlig väg framåt för utbyggnaden.

I en fyrspårsförhandling skulle berörda kommuner, kommersiella aktörer, regerings- och myndighetsföreträdare och potentiella institutionella investerare delta. I förlängningen kan en sådan förhandlingslösning stå modell för fler samverkansprojekt i Sverige.

Skanska är ett av världens ledande projektutvecklings- och byggföretag. Verksamheten omfattar hus- och anläggningsbyggande samt utveckling av bostäder och kommersiella lokaler. I Sverige har företaget cirka 10 000 medarbetare.

WSP är ett av världens ledande analys- och teknikkonsultföretag. Vi erbjuder tjänster för hållbar samhällsutveckling inom Hus & Industri, Transport & infrastruktur och Miljö & Energi. Tillsammans har vi 34 000 medarbetare på 500 kontor i 40 länder. I Sverige har vi omkring 3 500 medarbetare.

Tema är ett av Sveriges ledande företag inom arkitektur, landskapsarkitektur och projektledning. Företaget har 190 medarbetare med kontor i Uppsala, Stockholm, Norrköping och Malmö. Affärsidén är att vara kundens rådgivare genom hela plan- och byggprocessen, från första idé till slutfört projekt.